

מסורת הש"ס

(א) [עירובין י. וש"נ], (ב) נ"א
לך, (ג) כתובות לב, (ד) [ג.],
(ה) [כדאיתא בנדרים מא.],
(ו) [שבת יג.], (ז) והוא
בחזקת טמא רש"ל, (ח) ז"ל
טריף, (ט) גיר' רש"א,

תורה אור השלם

1. לֹא תִרְצֹחַ לֹא תִנָּאֵף
לֹא תִגְבֹּה לֹא תִעֲנֶה
בְּרֹעַךְ עַד שֶׁקָּרָה:
שְׁמוֹת כ יב
2. וְעֲשִׂיתֶם לוֹ כְּאִשֶּׁר
זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאִחִיו
וּבְעֶרְתָּ דָרֵעַ מִקִּרְבּוֹ:
דְּבָרִים יט יט

הגהות הב"ח

- (א) גמ' המראה והא
מנעיל: (ב) שם ורב
דאמר כ"י וסוק:
(ג) רש"י ד"ה ואל כו'
אלא פריך דלוקומנא:
(ד) תוס' ד"ה אמר
כפומות ואינו ניכר:
(ה) ד"ה מנא וכו'
טמא דא"פ דהור
ענייניו וכו' מ"מ
החבר איננו מקבל:
(ו) ד"ה לוקין וכו' פ'
רש"י מקרא: (ז) בא"ד
מכוס מביאר לידי
תשלומין כלומר אינו
צריך:

מוסף רש"י

ומראיהן כמראה יין
 יין כל פלטרותי^א וצב
 לזכני^ב כי לזון שלמים
 כיון לחומייו דמרי
 אל פלי^ג (חזקוני כ.ו.)
 שפול להרוב קרטוב
 דלב. שאני דומה אל
 מראיהן, המים, ומראיהן
 כמראה מים. כיון לזכני
 שיטרה נחלה אל פלי,
 דנבן תמי צע, שיטרה
 דהל הולך
 דאר המראה. דל היט
 דאזנה צירטת כתר חומה
 וזאמרת אל פלטרותי, כיסא
 נמי זל כתר חומה
 וזאמא פלטרותי (שם)
 א שמיצא לי הא
 שמשותא. דרבי יוסף
 תלמידו של רבי יהודה שאר
 וזאמא דרבי יוסף
 תלמידו, וכשאני שנק
 ממצא דרבי שמואל ואני
 כמר לזאמא שמשותא,
 שמיצא וזאמא תלמידו של
 רבי יהודה אמר וזאמא
 לי שמואל וזאמא תלמידו
 מוציר ודדי שם ע"פ
 (דברים שם). את אמרת
 להו נילין. קדא חזין
 (דל שם). שולא שמיצא
 המצאין לירי מכות
 בו. המצקה המצול
 לירי מלקות אינו מציאו
 תלמידין, מלקות מלא
 עשתה. שנקות ממשק
 וזאמא, וכיון דשני שמואל
 חזינן על פלטרותי (כתובות
 כ.ב.)

אחת המהוקות כי האי תנא סבירא לה **לא פסלוהו**. עטמא דספרא נמי משום דספר חורטובא הוה וביי

יין נמי הו' מצי למיתני כי האי גוונא
בדישא וניתנייהו בחדא צבא הכי
שלשת לוגין מים חסר קורטוב שנפל
לתוכן קורטוב יין או חלב צין
שמראיהן כמראה מים צין שמראיהן
כמראה יין לא פסלוהו אלא כי אורחא
דמילתא קמני להו שהיין שהוא אדום
הופך את המים ממראיהן אבל החלב
אינו דרכו להפוך את מראיתו: **הכל
הולך אחר המראה.** וגבי יין אפילו
הו' מעיקרא שלשת לוגין שלמין כיון
דמראיהן כמראה יין לא פסלוהו. ורז
כוותיה סבר ליה וגבי חלב מש"ג
דמעיקרא חסר קורטוב אלא מעלים
לכו חלב: **והא מיעיף צעי לה כו'.**
אחאה ^א פרכין דלוקימנא לרז כרבי
יוחנן בן נורי ולא כרבנן: **דצעי רז
פפא.** רז דלמר לעיל לא פסלוהו
היכי תני מי תני חסר קורטוב בדישא
ואי הו' שלמין פסלו ודלא כרז ואי
דלמר כרז יוחנן ס' דלמא רז לא
תני בדישא חסר קורטוב ואמרה
למילתיה דלעיל אפילו כרבנן דרבנן
תרווייהו צעו שיעורא וחזותא ורז
דלמר כדברי הכל דכילי עלמא חזותא
מיהת צעינן: **לרזא פשיטא ליה.**
דכרז תני חסר קורטוב בדישא דלא
צעי תנא קמא ארלו שיעורא ורז
דפקיד מני אחזותא כר' יוחנן בן נורי
אמרה למילתיה: **אמר רז יוסף לא
שמיעא לי הא שמעא.** תלמידו של
רז יהודה אינו ולא שמעתי מפיו
שמעתי וז דלמר לעילי בשמיא ג' לוגין
מים שנפל לתוכן כו': **א"ל אביי כו'.**
רז יוסף חלה ושכח תלמודו והיה
לאבדי מזכירו מה שקציל היינו: **והא
לא אמרה ניהלן.** כהשגות משנה זו אמרה
לנו עליה ההיא מימרא דרז יהודה
אמר רז ופירשת לנו דרז לא הוה
תני חסר קורטוב בדישא ואמר
למילתיה לדברי הכל: **העובל שם.
בזאותו מקום: לא עלתה לו טבילה.**
שמא כל מים שליו בחצית עומדים
גם שם צא זה וקלשו ורבו מים
אשר

שאוֹבִיִּין וְהָאֶחָד מִן הַפּוֹסְלִין אֶת הַתְּרוּמָה: "אִי תִשָּׁר לְשֵׁם לִוְיִן
לֹא גָרְסִין דָּהָא וְדָא אִפְשָׁר. אֲלֵא חִישִׁין לְשֵׁם וְסִיפָא דְמִילְתָּא
וּמוֹכַח דְּמִשּׁוּם שְׁמָא הוּא דִּלְמִישִׁין לְקַמְן טַעֲמָא מִשּׁוּם דְּמוֹקִינ
גַּבְרָא אַחֲזִיק: טַיִיא נְמִי כִּי. דְּחִישִׁין בִּים הַגְּדוֹל לְמַשְׁקִין הַנוֹפְלִין
בְּזִי שְׁטֵם עוֹמְדִים בְּמִקּוֹמָם: חֲזִים שֵׁן לִן גָּרְסִין בְּצִרְיָתָא וְהִי
בְּצִרְיָתָא בְּמִסְפָּחָא (דְּמִקּוּחַת פִּיָּה ה"ט): וְזֶן כִּכְר שֵׁן תְּרוּמָה שְׁנַפֵּן וְהִי

אחרי שטבל זה ועלה: **טמא**. שמה היין עומד במקומו וטעם
 כיון דחייש לשהא היין עומד במקומו איכא למיחש שנטמא
 וכבר לא חיישין דהא מילתא ספיקא היא אי קאי יין בדוכתיה
 והוא טמא היה ובעינן ספק אהא זא לטהרו אל מו
 הקימא קמ"ל: **בתנ"י** שלא השם המחייו מלקות מחייבו
 המטא: **המשל** אינו לוק. דכתיב כדי רשעו משום רשעה
 נכבדות (דף לז:) מקשיין וימאל כל הלוהק אינו משל וילק
 וזומזין למשלומין וילק לה המס: אין לוקין אלא ארבעים. משום

כיצד העדים פרק ראשון מכות

ד.

עין משפט
נר מצוה

בד א ב מִי פִּי מַהֲלִי
מקוֹמוֹת הַלֵּכָה יֵא
סַמָּג עֵשֶׂן רַחֵם טוֹרָע יִד
קִי אֶר סַעֲיָן בָּנִי
בבה ג ה מִי שֶׁ ח
יִצְחָק פִּי הֵלִי ׀ סַמָּג שֶׁסִּי
בבה ד [שס]:
בבו ה מִי פִּי מַהֲלִי
עֲדוֹת הֵלִי א וּפְחִי
וּמַהֲלֵכֵי טַהֲרִין הַלֵּכָה ב
טַחֲמִי קִי לֵחִי
בבו ו מִי פִּי מַהֲלִי
עֲדוֹת הֵלִי א סַמָּג
עֵשֶׂן יִד

רבינו חננאל

(חסד קורטוב) מים שופל
 לחונן קורטוב יין
 מרמיתאן כמראה היין
 ונפולו למקוה לא פסלוה.
 ג' לוגין חסד קורטוב
 נפולו חסד קורטוב חלב
 מרמיתאן כמראה מים
 ונפולו למקוה לא פסלוה
 י' יוחנן כ' גורי אמר
 הכהל הולך אחר הנראה:
 ואקשינן. איני דפשטה
 כ' יוחנן כ' גורי ור'
 חייא כרבנן והא רב פלא
 מביבא הוה כבי פא
 (אמר) ודוה אמר רב
 כרישא דלגני' הכי תני
 ה' ג' דמנן מים חסד

[illegible]

לו טבילה לפי שא
אפשר (ג') לזנוג מים
יהיו במקום אחד.
ותניא כוותיה, ודוקא
הגדול דקו וקיימי
מיא אבל בנהרות דמשכי
לא. תניא בתוספתא
(ח)בית שנשברה בים
(ימרא) אותו מקום כמרא'
הי תהובל באותו מקום
לא עלתה לו טבילה ולא
עוד אפילו נפל שם ככר
של תרומה טמא: מתני'

אמר רב יהודה אמר רב חבית מלאה מים. כך גיר' הקונטרס
וקאמר לא עלתה לו טעילה משום מים שאזינן ולא נראה
דהא מדשוי' להו השקה כמחזירים לטהרם מטומאה הוא דלי' לענין
טעילה נמי ועוד דלמרינן צביה (דף יט: ושם) מטבילין להו גבי
מימיו וטבורו והכי נלפתא ליה טעילה

לְגוֹ מִנֵּה הָאֵל הַמִּיטִי שֶׁצִּמְּתוּכוֹ שְׁאֵרֵינוּ
וְלֹא מִיַּעֲרִיב וְזֶה־הִשְׁקָה צִעֲלָמָה (עֲדִיף
לֹהֵ אֵלָּה וְדֹאֵי נַעֲשִׂין מִחוֹבְרִין גַּם
לַעֲנִין טְבִילָה לֶכֶּךָ נִרְאֶה דַּגְרִסְיִין
צִמְיָתִיָּה לִדְּרֹשׁ יְהוּדָה חֲבִית מִלֵּאֵה יֵין
וְלֶכֶּךָ נֶחֱלֵה לָּזֶה טְבִילָה דְּמֵי הַיָּם
קוּוֹ וְקִימִי וְשִׁמְאָה עֲדִיין הוּא כְּבוֹד
וְעוֹמֵד בְּמִקְוָמוֹ (י) וְאִסּוּר נִכְר וְטוּבֵל
בִּיָּין אֵלֶּל נִהְרָא צִעֲלָמָה לֹא דוּדֹאֵי
מִתְעַרְבֵּר בְּמִיטִי וְזֹלָ לֹא הִיָּה עֵינִין
וְעֵלְתָּה לִּזְ טְבִילָה וְיִמְיִיר בִּיָּין לָבָן
שְׁאִינוֹ מִשְׁנֵה מִרְאִיתִי הַמִּיטִי דְּלֵאֵי בִּיָּין
אֲדוֹם נִיחוּ אִם שְׁנֵיהֶם מִרְאִיתִי מִיָּין
אִם לֹא: **תְּנִיָּא** גַּמִּי הִבִּי חֲבִית
מִדֵּאָה יֵין. וְגַם רַשִׁי לֹא גְרִיס הִכָּא
מִיָּס יֵי אִם יֵין דֵּאֵס לֹא כֵן מִלֵּאֵי קֶאֱמֵר
וְכֵן כִּכֵּר שֶׁל מְרוּמָה שֶׁנֶּפֶל לָשׁ טִמְאָה
(כ) וְהָאֵל (אִפְסִי) צִעֲנִיָּיהוּ וְלֹא נִתְעַרְבוּ
מִדֵּאָה אֵינִי מְקַבֵּלַת טוּמְאָה (סוֹחֲרִיָּה)
צִעֲרִיָּהן דִּשְׁקָה דְּהִרֵי הַיָּם מִחוֹבְרִין
לְמִקְוֵה וְהִכִּי תַנֵּן בְּצִיָּה (דף י"ב)

מטבילין כלי ע"ג מימיו לטהרו:
לוקין ומשלימין שלא השם המביא
 ידי מכות מביא ידי
 תשלומין. פי' (א) מקרה דמביאן ליד
 מכות דלייניו מלא תענה אינו מביא
 ליד תשלומין אלא מקרה ועשייתו
 כאשר זמס ומש"ה לוקה ומשלם
 משמע דאי ליכא אלא חד קרא אינו
 לוקה ומשלם וקשה הא אמר' בהשוכר
 את הפועלים (ב"מ דף ק"ג. וס) הוסיף
 פי פרה לדוש צה לוקה ומשלם אע"ג
 דליכא אלא חד לאו דלא תחסוס לך
 פירש"ה מאיר מבורגני דה"ק שכן
 השם המביאן ליד מכות (א) אינו לריק
 להביאן ליד תשלומין דתשלומין לא
 צעו אזהרה דאי צעו אזהרה ודאי לא
 לקי דלא למלקות אחת כי אם
 לתשלומין כדלמרינ' (לקמן דף ק"ג)
 לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד אין
 לוקין עליו אלא לאו צעו אזהרה דליכא
 אזהרה צעו עין וכתיב שלם שלם
 בלא אזהרה הלכך לא תענה למלקות

אחא וכן בזה דלא תחסום ע"כ
דאזהרה דלא תחסום לא אחיא אללא למנקות דתשלומין ממילא
נפקא דכיון דאיו רשאי לחסום דין הוא שישלם מה שרואים לאכול
בזאותה שעה דליכא למימר דאזהרה אחא לממון ולא למנקות
דאם כן לכתוב קרא בלשון עשה האכל שור בדישו ושמענא שפיר
דאם לא האכיל חייב אללא ע"כ אזהרה כי אחא למנקות אחא:
בשלמא

וּמִחֲמַת הָאֵדָם וְחֹר וְטִימָא אֶת הַכֹּהֵן: מֵאִי וְכֵן. פְּשִׁיטָא
הַכֹּהֵן: מֵהוּ דִּימָא. אִף עַל גַּב דְּלִגְזֵי טְבִילָה חִיּוּשֵׁין לִגְזֵי
לֹא וְגַבֵּי גִבְרָא הוּא דִּלְמַרְיֵין לֹא עֲלֵתָה לוֹ טְבִילָה אֲזֻקִּי גִבְרָא
רַבּוּ מִסְפֵּק וְהֵכָּא נִמְי אֲזֻקִּי תְרוּמָה אֲחֻקָּה וְהִיא בְּחֻקָּת טְהוּרָה
וְ. מִלְּקוּת מִשּׁוּם לֹא תַעֲנֶה וְתִשְׁלֹמִין מִשּׁוּם כֹּאשֶׁר זִמַּם: הַשֵּׁם.
חַת אֲתָה מַחֲיִיבֻ וְאִי אֲתָה מַחֲיִיבֻ מִשּׁוּם שְׁתֵּי רְשָׁעִיּוֹת. וּבִמְסַכְתָּ
כֹּל הַזּוֹמָמִין וְלֹא יִשְׁלְמוּ וּמַשְׁנִינִן בְּפִירוּשׁ רַבְתָּה תִּרְהֵם עֲדִים
אֲשֶׁר זִמַּם אֲבָל מִשּׁוּם לֹא תַעֲנֶה לֹא לְקִי כְּדִמְפָּרֵם בְּגִמְרָא: גְּבִ' מוֹזִיל

צִיָּא

מעידנו באיש פלוני שחייב לחבריו מאתים זוז ונמצאו זוממין לוקין ומשלמין דברי ר' מאיר.

(א) וכן פי' כל המפרשים דמתי' ועי' חוסי' רעיק' שם ועי' תוס' שני' בלן: (ב) גאון שכוון רבינו בזה לדין הולכין אחר המראה רק בגנפ' לתוכן יין דלמאי' דא"ל בגמ' כפי' קי"ל כ"ק לדין הולכין אחר המראה וכן פסקו הפוסקים: (ג) עי' ריב"ז: (ד) עיי' במ' הרמב"ן שכתב וכן ר"ח הביאו' זה המוספא כאלו בגמ' וכן אלא שזין זה מוזכר בשני' וכו':